

JUHLAJULKAISU

KAARLO JUHO
STÅHLBERG

1865 · 28/1 · 1945

SUOMALAINEN LAKIMIESYHDISTYS

**TYRVÄÄN KIRJAPAINO OY
VAMMALA 1943**

ISBN 978-951-855-881-4 (PDF)

Perustaja- ja Kunniajäsenelleen, Presidentti

Kaarlo Juho Ståhlbergille

hänen täyttäessään kahdeksankymmentä vuotta

Kunnioittavasti

Suomalainen Lakimiesyhdistys

28 päivänä tammikuuta 1945

U. J. Castrén

Viranomaisilta saatavien asiakirjojen postitse lähettämisestä

Aikaisemmin Suomessa oli yleisenä sääntönä, että asiallisen oli itse tai valtuuttamansa asiamiehen edustamana annettava viranomaisille asiakirjansa, jotta ne olisivat voineet tulla otetuiksi huomioon, ja samalla tavoin noudettava niiltä päätökset ja muut asiakirjat, mikäli näitä virkateitse ei toimitettu hänelle. Sellainen menettely kuitenkin oli omiaan aiheuttamaan hankaluutta ja kustannuksia viranomaisten apua tarvitseville. Näin oli laita etenkin sellaisten kohdalta, jotka asuivat muualla kuin viranomaisen asunto- tai sijaitsemispaikkakunnalla, heidän kun täytyi vähäpätöisenkin asian vuoksi joko itse matkustaa asiaa hoitamaan tai sitä varten hankkia sijainen. Toiselta puolen aiheutti erilaisten vähemmän tärkeittenkin asiakirjain toimittaminen asiallisille virka-aputeitse paljon kirjeenvaihtoa viranomaisten kesken sekä työtä varsinkin alemmille paikallisille viranomaisille. Näitä epäkohtia on koitettu poistaa tai lieventää eri keinoin. Niinpä eräiden viranomaisten luo valtiovallan puolesta asetettiin erityisiä toimimiehiä, joiden avustuksin asialliset vähäistä korvausta vastaan voivat saada määrättyt asiansa viranomaisten luona hoidetuiksi.¹ Toisissa tapauksissa voitiin ylemmälle

¹ Ks. Ehdotusta hallituksen esitykseksi eduskunnalle oikeudesta lähettää viranomaisille ja niiltä saada asiakirjoja postitse ynnä perustelut. Lainvalmistelukunnan (K. J. Ståhlberg ja C. G. Möller) julkaisuja 1928 n:o 2 (lyh. *Lainvalmistelukunta*) s. 7 s. — Toimimiesten asettamisesta eräisiin virastoihin 15/8 1929 ann. A:n mukaan on valtioneuvoston kansliaan, ministeriöihin, asetuksessa mainittuihin keskusviras-

viranomaiselle meneviä asiakirjoja antaa alemmalle paikalliselle viranomaiselle perille toimitettaviksi, minkä ohessa ylemmältä viranomaiselta vastaavasti voitiin saada asiakirjoja paikallisten viranomaisten välityksin.² Joissakin tapauksissa voivat asialliset joko erikoissäännösten tai käytännön perusteella olla viranomaisten kanssa yhteydessä postinkin välityksin.³ Mainitunlaisia poikkeuksia alussa kosketellusta yleisestä säännöstä oli kuitenkin vain määrätyillä rajoitetuilla aloilla.

Sellaista asiointilaa, että asiallisen yleensä täytyi itse tai asiamiehen edustamana antaa asiakirjat viranomaiselle ja samaten noutaa ne tältä, ei kuitenkaan ajan oloon voitu pitää tyydyttävänä. Etsittäessä keinoja asian järjestämiseksi käytännöllisemmällä tavalla jouduttiin ennen muuta kiinnittämään huomiota postin laajempaan käyttämiseen virastoasioissa. Niinpä siitä teki ehdotuksen silloinen esittelijäneuvos J. T. Hyvönen valtiöneuvoston toimeksiannosta virasto- ja virkamiesoloista v. 1928 antamassaan mietinnössä.⁴ Pian sen jälkeen lainvalmistelukunta sai toimekseen laatia ehdotuksen eduskunnalle annettavaksi esitykseksi oikeudesta lähettää viranomaisille ja niiltä saada asiakirjoja postitse. Lainvalmistelukunta sai ehdotuksensa perusteluineen valmiiksi vielä samana vuonna.⁵ Tämä ehdotus johti sitten tammikuun 31 päivänä 1930 annettuihin lakiin ja asetukseen oikeudesta lähettää viranomaisille ja niiltä saada asiakirjoja postitse, jotka eräin pienin, joulukuun 18 päivänä 1936

toihin, tuomiokapituleihin, kreikkalaiskatolisen kirkkokunnan kirkollishallitukseen, lääninhallituksiin ja maistraatteihin määrättävä sopiva henkilö toimimieheksi. Hänen velvollisuutenaan on virkavastuulla asianmukaisen valtuutuksen nojalla pyynnöstä pienestä maksusta toimia haluavien asiamiehenä virastossa antamalla toimenantajansa puolesta virastoon asiakirjoja ja ottamalla sieltä heille tulevia päätöksiä ja asiakirjoja sekä toimittamalla heille niitä ynnä tietoja, jotka asian ajamista ja valvomista varten saattavat olla tarpeen.

² Ks. tästä *Lainvalmistelukunta* s. 8 s. — Vrt. myös sosiaaliministeriön päätöstä 11/1 1943 valtion tapaturmatoimiston asiamiehistä. — Korkeimmasta hallinto-oikeudesta toimitetaan joskus, asian laadun niin vaatiessa, päätöksiä asiallisille alemman viranomaisen välityksin.

³ Ks. tästä *Lainvalmistelukunta* s. 9 ss.

⁴ Ks. J. T. Hyvönen, *Mietintö virasto- ja virkamiesoloista* (1928) s. 38 ss.

⁵ Ks. edellä alaviittausta 1.

ja tammikuun 17 päivänä 1941 tehdyin muutoksin edelleenkin ovat noudatettavina. Näiden säännösten soveltuvaisuutta kuitenkin on eräiltä osin huomattavasti laajennettu säännöksiä tuomiokuntain hoidosta sisältävän, kesäkuun 7 päivänä 1935 annetun lain 20 §:llä, jossa on määräyksiä oikeudesta saada kihlakunnantuomarilta erinäisiä asiakirjoja postitse, sekä kesäkuun 16 päivänä 1939 annetulla lailla kirkkolain mm. 424 §:ään tehdyllä muutoksella, joka koskee oikeutta lähettää tuomiokapituleille ja niiltä saada asiakirjoja postitse. Lisäksi asiasta on vielä voimassa joukko muitakin erikoissäännöksiä.⁶

Niinkuin 1930 vuoden lain ja asetuksen nimikkeestä jo käy ilmi, postin käyttäminen virastoasioissa esiintyy periaatteellisesti kahdessa päämuodossa: joko siten, että asiallinen lähettää viranomaisille asiakirjoja postitse, tai siten, että asiallinen saa viranomaiselta postitse asiakirjoja. Toinen postin käyttämismuoto ei mitenkään ole edellytyksenä toisenkin käyttämiselle, vaan ne voivat olla ja usein ovatkin olleet toisistaan riippumattomia. Asiallinen voi samassa asiassa käyttää postia toimittaessaan hakemuksen viranomaiselle, mutta olla sitä käyttämättä saadessaan viranomaiselta hakemuksen johdosta annetun päätöksen, ja päin vastoin. Lainsäädäntökin on hyvin ajateltavissa rajoitettavaksi koskemaan vain jompaakumpaa postin käyttämismuotoa. Niinpä kun Ruotsissa v. 1885 ja 1925 annetuilla asetuksilla myönnettiin oikeus postin käyttämiseen virastoasioissa, tämä oikeus rajoitettiin vain virastoille tuleviin asioihin. Niinikään esim. korkeimman hallinto-oikeuden enemmistö aikoinaan oikeudelta pyydettyssä lausunnossa katsoi postin käyttämisen olevan rajoitettavan vain viranomaisille annettaviin asiakirjoihin.⁷ Toiselta puolen esim. alioikeudet tai niiden puheenjohtajat jo aikaisemmin

⁶ Vrt. A 31/1 1930, 4 §; sekä *Lainvalmistelukunta* s. 7 ss. — Esitys koskee kuitenkin varsinaisesti vain 1930 vuoden lainsäädäntöä.

⁷ Ks. korkeimman hallinto-oikeuden kirjettä valtioneuvostolle 18/10 1928, joka sisälsi korkeimman hallinto-oikeuden lausunnon ehdotetusta lainsäädäntöuudistuksesta postin käyttämisestä virastoasioissa. Eri mieltä oli kaksi hallintoneuvosta (*Krogerus* ja *Möller*), presidentti *Söderholmin* sekä hallintoneuvosten *Rikbergin*, *Kahelinin*, *Ahavan*, *Mölsén* ja *Kihlmanin* ollessa lausunnon kannalla.

ennenkun siitä oli lainsäädäntöä olemassa yleisesti lähetettivät asianomaisille pyynnöstä postitse toimituskirjoja, vaikkakaan niille säännönmukaisesti ei ole voitu asiakirjoja samalla tavoin toimittaa.⁸ Vastaavanlainen periaatteellinen kanta on omaksuttu myös edellä mainitun 1935 annetun lain 20 §:ssä.

Ennenkuin ryhdytään yksityiskohtaisemmin käsittelemään kysymystä viranomaisilta saatavien asiakirjojen postitse lähettämisestä, mikä pääasiallisesti tulee tapahtumaan 1930 vuoden lainsäädännön perusteella, on ehkä paikallaan tehdä muutamia yleisluontoisia huomautuksia.

Ensiksi on syytä todeta, että »postilla» alaa koskevassa lainsäädännössä ilmeisesti tarkoitetaan vain yleistä postia.⁹ Puheena ole-

⁸ Tässä mainitusta säännöstä on kyllä ollut joukko poikkeuksiakin. Siten KonkS 24 § 2 mom:n mukaan velkoja voi ennen paikalletulopäivää konkurssissa lähettää oikeudelle tai sen puheenjohtajalle valvontakirjan ja asiakirjansa. Tätä säännöstä on käytännössä tulkittu siten, että velkojalla, joka on tehnyt velkojanvalansa muualla kuin konkurssituomioistuimessa tai konkurssituomioistuimessa muussa tilaisuudessa kuin konkurssiasiaa käsiteltäessä, myös on ollut oikeus ennen viimeistä esiinhuutoa lähettää postitse valantekotodistus sekä muitakin asiakirjoja, joita hänen on ollut esitettävä konkurssituomioistuimelle ennen viimeistä esiinhuutoa. — Myös vuosihaastasioissa on velkojalla katsottu olevan samanlainen oikeus ilmoittaa saatavansa postin välityksin; A 9/11 1868, 9 §. — Näissä tapauksissa edes ei ole vaadittu, että asiakirjoja lähetettäessä on käytetty yleisen postin välitystä. — 19/5 1932 ann. AkordiL 44 §:n mukaan, minkä lain voimassaoloaika on siirretty 1947 vuoden loppuun, asianomaisille myös on annettu oikeus lähettää asiakirjoja postitse akorditoimitsijalle, akordioikeudelle ja akordituomarille. — 7/9 1901 ann. J:ssa annettiin säännöksiä haastanomuksen lähettämisestä tuomarille. — Onpä eräissä tapauksissa määrättyille asiallisille myönnetty oikeus lainhuudon ja kiinnityksen hakemiseenkin postitse sekä muutoin kirjeenvaihtoon nähtävästi myös oikeuden puheenjohtajien kanssa; ks. 6/11 1936 ann. AsutusL 85 §; s.p. ann. L oikeuden myöntämisestä Osakeyhtiö Maakiinteistöpankille lähettää kiinnitys- ja lainhuudatusasiakirjoja kirjeessä tuomioistuimelle; keis. kirje 19/6 1860, koskeva Suomen hypoteekkiyhdistystä; Suomen Pankin OS 21/12 1925, 36 §; ja L valtiokonttorista 8/5 1940, 9 §. — Vrt. *Granfelt*, Suomen konkurssioikeus pääpiirteittäin, 2. uus. ja täyd. painos (1936) s. 48; ja *sama*, Yleisen alioikeuden ym. ratkaisuja, pöytäkirjoja ja prosessitoimia, avustanut U. J. Castrén, 2. muut. ja täyd. painos (1924, uusintap. 1944) s. 130.

Ks. myös Ehdotusta hallituksen esitykseksi eduskunnalle säännöksistä tuomio-kuntain hoidosta. Lainvalmistelukunnan (K. J. Ståhlberg ja Kurt Kattri) julkaisuja 1934 n:o 15 s. 2.

⁹ Ks. A posti- ja lennätinlaitoksesta 21/5 1937; PostiS 22/9 1944; ja Ståhlberg, Suomen hallinto-oikeus, sisäasiain hallinto, 2. uud. painos (1931) s. 845 ss.

vat säännökset niin muodoin eivät sovellu minkäänlaiseen »yksityispostiin» eivätkä asiakirjojen lähettämiseen lähetin mukana.¹⁰

Muistettava myös on, että 1930 vuoden lainsäädännössä, niinkuin luonnollista onkin, asialliselle¹¹ vain on myönnetty o i k e u s käyttää määrätynlaisissa virastoasioissa postin välitystä. Sillä siis ei suljeta pois niitä muita mahdollisuuksia, joita asiallisilla on ollessaan tekemisissä viranomaisten kanssa, eikä niitä erityisiä muita menettelytapoja, joita asiallisten ja viranomaisten määrättyissä tapauksissa lain pakottavan määräyksen johdosta on noudatettava.

Samalla tavoin kuin oikeus asiakirjojen viranomaisille lähettämiseen on myös oikeus asiakirjojen niiltä saamiseen sidottu määrättyihin tapauksiin ja edellytyksiin. Vuoden 1930 lain ja asetuksen säännökset postin käyttämisestä virastoasioissa siten tarkoittavat vain asiallisten yhteyttä hallintoviranomaisiin. Tällöin olivat samassa asemassa sekä valtion että kuntain hallintoviranomaiset, niin myös, mikäli kirkkolaissa ei ollut toisin säädetty, kirkolliset viranomaiset.¹² Hallintoviranomaisilla tarkoitetaan tässä kaikkia niitä viranomaisia — virastoja tai yksityisiä virkamiehiä — joilla päätehtävänä on hallintoasiain toimittaminen.¹³ Hallintoviran-

¹⁰ Ks. *Palmgren*, Om rätten att till myndigheter insända handlingar med posten, JFT 1940 (lyh. *Palmgren*) s. 49 ss. ja s. 176 ss.; sekä *Beckman*, Om rätten att till myndigheter insända handlingar med posten. Bemötande, JFT 1940 s. 88 ss.

¹¹ Sellaisiksi yleensä on luettava myös julkinen viranomainen hänen esiintyessään asianosaisena valitusasiassa tai muussa sen luontoisessa asiassa; ks. *Lainvalmistelukunta* s. 13. — Vrt. esim. Korkeimman hallinto-oikeuden päätöstä 15/1 1945 taltio n:o 90; sekä saman istunnossa 19/1 1945 esiteltyä verotarkastaja T. I. K:n purkuanomusta.

¹² Asiakirjain antamisesta kirkollisille viranomaisille ja perimisestä niiltä oli säännöksiä kirkkolain tuomiokapitulia koskevassa 424 §:ssä ja eräissä muissa kirkkolain kohdissa. Kun poikkeusta niihin ei voitu saada aikaan muutoin kuin mutkallisissa kirkkolain säätämisen järjestyksessä, ne silloin jätettiin uudistuksen ulkopuolelle; ks. *Lainvalmistelukunta* s. 20 s. — Ks. myös KHO 1934 II 263. — Myöhemmin, 16/6 1939 ann. L:llä, kirkkolain 424 §:ää kuitenkin on muutettu. Ks. tästä Kahdennentoista varsinaisen yleisen kirkolliskokouksen pöytäkirjain liitteitä (1938), kirkkolakikomitean mietintöä IV s. 33 ss.; ja kirkkovaliokunnan mietintöä n:o 3, valiokuntain mietinnöt s. 5 s.

¹³ Vrt. *Ståhlberg*, Suomen hallinto-oikeus, yleinen osa, 2. uud. painos (1928) (lyh. *Ståhlberg* I) s. 49.

omaisen käsite ilmeisesti on tarkoitettu ymmärrettäväksi laajassa mielessä. Epätietoisuuden välttämiseksi on nimenomaan sanottu, että lainsäädäntö koskee maan hallitusta sekä maistraatteja ja järjestysoikeuksia. »Hallitukseen» laissa taas nähtävästi ei ole sisällytetty vain valtioneuvostoa ja ministeriöitä, vaan myös tasavallan presidentti.¹⁴ Kirkollisviranomaisten kohdalla on mainittava se tärkeä uudistus, joka saavutettiin, kun kirkkolakia eräiltä kohdin muutettiin kesäkuun 16 päivänä 1939 annetulla lailla. Kirkkolain muutetun 424 §:n mukaan on nimittäin muissa kuin rikosluontoisissa asioissa tuomiokapituliinkin sovellettava, mitä oikeudesta lähettää valtion hallintoviranomaisille ja niiltä postitse saada asiakirjoja on säädetty.

Hallintoviranomaisten vastakohtana 1930 vuoden lainsäädännössä ovat oikeusviranomaiset eli viranomaiset, joiden pääasiallisena tehtävänä on lainkäytön hoitaminen.¹⁵ Näitä puheena oleva lainsäädäntö ei koskenut, mikäli erityisiä poikkeuksia ei ollut säädetty. Oikeusviranomaisiin on tällöin luettu kuuluviksi luonnollisesti myös hallintotuomioistuimet, niinkuin korkein hallinto-oikeus¹⁶ ja virkaylioikeus.¹⁷ Kahden hallintotuomioistuimiin joskus

¹⁴ Ks. *Lainvalmistelukunta* s. 18; ja *Ståhlberg* I s. 46.

¹⁵ *Ståhlberg* I s. 46.

¹⁶ Ks. *Lainvalmistelukunta* s. 18. — Asiasta on olemassa lukuisia oikeustapauksia. — On kuitenkin huomattava, että niissä tapauksissa, joissa korkeimpaan hallinto-oikeuteen osoitetut valituskirjat voidaan antaa jollekin hallintoviranomaiselle sieltä korkeimpaan hallinto-oikeuteen toimitettaviksi, ne yleisen säännön mukaan voidaan lähettää sanotulle hallintoviranomaiselle myös postitse. — Mutta on ollut yksi tapaus, jolloin asiallinen on voinut toimittaa valituskirjan postitse suoraan korkeimmalle hallinto-oikeudelle. 5/12 1939 annetun valtioneuvoston päätöksen 3 § 2 mom:iin, mikä päätös koski avustuksen suorittamista eräille palvelukseen kutsuttujen asevelvollisten sekä sotapalvelukseen osallistuvien suojeluskuntalaisten tai vapaaehtoisten omaisille, otettiin nimittäin säännös, että milloin valitus lääninhallituksen sellaisessa asiassa antamasta päätöksestä oli toimitettu postitse suoraan korkeimmalle hallinto-oikeudelle, sellainenkin valitus oli tutkittava. Säännös otettiin valtioneuvoston päätöksen korkeimman hallinto-oikeuden puolelta tehdystä aloitteesta ja johtui siitä, että talvisodan puhjettua ja korkeimman hallinto-oikeuden siirryttyä toimimaan maaseudulle korkeimpaan hallinto-oikeuteen tuli erittäin runsaasti postitse puheena olevaa laatua olevia valituksia, joiden tutkimatta jättäminen varsinkin silloisissa poikkeuksellisissa oloissa olisi ollut erittäin kohtuutonta. Vastaavanlainen säännös otettiin sittemmin myös huoltorahan suorittamisesta sotapal-

luetun viranomaisen osalta kuitenkin oli säädetty yleinen poikkeus, nimittäin yleisen revisio-oikeuden osalta¹⁸ ja, joulukuun 18 päivänä 1936 annetun lain mukaan, jolla muutettiin 1930 vuoden lain 3 §:ää, vakuutusneuvoston osalta.¹⁹ Mutta eräällä myöhemmällä uudistuksella on 1930 vuoden lainsäädäntö postin käyttämisestä virastoasioissa ulotettu eräissä tapauksissa koskemaan myös oikeusviranomaisia. Usein mainitun säännöksiä tuomiokuntain hoidosta sisältävän, kesäkuun 7 päivänä 1935 annetun lain 20 §:ssä nimittäin on säädetty, että toimituskirjan, jäljennöksen, todistuksen ja muun sellaisen asiakirjan voi kihlakunnantuomarilta saada postitse lähetetyksi, niinkuin oikeudesta saada viranomaisilta asiakirjoja postitse yleensä on voimassa taikka jonkin tapauksen varalta erikseen on säädetty. Vastaavanlaista yleistä säännöstä asiakirjain lähettämisestä oikeusviranomaisille sitä vastoin, niinkuin edellä jo on huomautettu, ei ole olemassa.²⁰

Suomessa hallintoviranomaiset hoitavat verraten laajalti myös hallinto-oikeudellista lainkäyttöä.²¹ Epäilystä ei ole siitä, ettei kysymyksessä oleva lainsäädäntö niin hyvin asiakirjain viranomaisille lähettämisen kuin niiltä saamisen osalta koskisi hallintoviranomai-

veluksessa olevain asevelvollisten, suojeluskuntalaisten ja vapaaehtoisten omaisille 9/2 1940 annetun valtioneuvoston päätöksen 7 § 2 mom:iin. Sen jälkeen kun tällaisten asioiden käsittelyjärjestystä muutettiin 9/12 1943 annetulla valtioneuvoston päätöksellä, joka tuli noudatettavaksi 1/1 1944, mainitunlaisia valituksia enää ei tule korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

¹⁷ Ks. esim. virkaylioikeuden päätöstä 25/4 1944 poliisikonstaapeli R. J. M:n valituksen johdosta.

¹⁸ Yleisen revisio-oikeuden tehtäviä suorittaa nykyään revisioneuvosto, ks. L valtion revisiolaitoksesta 7/4 1931. — Ks. Merikoski, Suomen julkisoikeuden oppikirja, 1. nide (1944) s. 148.

¹⁹ Vakuutusneuvoston on nyttemmin korvannut vakuutus-oikeus; ks. L vakuutus-oikeudesta 27/11 1942. Siihenkin on kuitenkin sovellettava 1930 vuoden lakia ja asetusta; ks. A 31/1 1930, 5 §, sellaisena kuin se on 18/12 1936 ann. A:ssa. — Vrt. Wrede-Sjöström, Suomen prosessioikeus pääpiirteittäin, 2. muut. ja täyd. painos (1936) (lyh. Wrede-Sjöström) s. 24.

²⁰ Ks. edellä alaviittausta 8.

²¹ Ks. tästä esim. Castrén, Om ordnandet av den förvaltningsrättsliga lagskipningen. Förvaltningsrättsliga domstolar, Nordisk administrativt Tidsskrift 1938 s. 179.

sia silloinkin, kun ne huolehtivat lainkäytöstä.²² Toiselta puolen ei sanottua lainsäädäntöä muutoin kuin erityisten poikkeusmääräysten nojalla voida ulottaa oikeusviranomaisiin silloinkaan, kun ne poikkeuksellisesti hoitavat hallintotehtäviä.

Postin käyttämisen asiakirjain lähettämisessä asialliselle ei suinkaan periaatteellisesti tarvitse perustua asiallisen tahtoon. Päin vastoin olisi hyvin ajateltavissa esim., että laissa kerta kaikkiaan olisi säädetty, että viranomaisen on jotkut asiakirjat aina lähetettävä postitse asialliselle, halusipa tämä sitä tai ei, taikka myös että asiakirjan postitse lähettäminen asialliselle ei riippuisi asiallisen pyynnöstä vaan viranomaisen harkinnasta. Itse asiassa onkin kummankinlainen menettely käytännössä tunnettu. Siten on esim. joulukuun 30 päivänä 1941 annetun liikevaihtoverolain mukaan liikevaihtoverotoinaston pöytäkirjanote verolippuineen sekä liikevaihtoverokonttorin sinne tehdystä valituksesta antama päätös toimitettava asianomaiselle postitse.²³ Valaisevana esimerkkinä jälkimmäisestä menettelytavasta voidaan taas mainita Ruotsista kunink. kiertokirje marraskuun 5 päivästä 1943, jossa viranomaisia on huomautettu sopivaisuudesta harkintansa mukaan lähettää asiakirjoja tavallisen virkaavun käyttämisen sijasta postin välityksin, mikäli muunlaista menettelytapaa ei ole säädetty.²⁴ Vuoden 1930 laissa kuitenkin on omaksuttu sellainen kanta, ettei viranomainen voi asialliselle lähettää asiakirjaa postitse muutoin kuin asiallisen omasta pyynnöstä.²⁵ Tämän kannan on katsottava johtuvan jo siitä lainomaksumasta periaatteesta, että asiakirjan postitse lähettäminen tapahtuu asiallisen vastuulla. Koska postin käyttäminen yleensä aina on vähemmän luotettava keino kuin asiakirjan noutaminen joko itse tai asiamiehen

²² Ks. myös *Lainvalmistelukunta* s. 17 s.; niin myös 1929 vuoden toiset valtiopäivät, lakivaliokunnan mietintöä n:o 10, asiakirjat I—II.

²³ LiikevaihtoveroL 34 § 3 mom., 36 § 3 mom. ja 39 §. Ks. *Vanhala-Honkavaara-Vatanen*, Uusi liikevaihtoverolaki (1942) (lyh. *Vanhala* ym.) s. 173. — Vrt. myös Tulo- ja omaisuusveroA 11/1 1944, 59 § 2 mom.

²⁴ Ks. *Holmgren*, Om förenkling av delgivningsbestyren i förvaltningen, Förvaltningsrättslig tidskrift 1943 (lyh. *Holmgren*) s. 333.

²⁵ L 31/1 1930, 2 §.

välityksin, ei ole pidetty kohtuullisena sallia postin käyttämistä muutoin kuin sen toivomuksesta, jolla siitä on vastuu.

Kun laissa sanotaan, että asiakirjan postitse lähettäminen tapahtuu asiallisen vastuulla, merkinnee tämä lähinnä sitä, että vastuu asiakirjan postissa häviämisestä tai postin kuljetuksessa tapahtuneesta virheestä ja viivytyksestä on asiallisen itsensä kannettava. Milloin asiallinen sellaisesta syystä on menettänyt määräajan, hän siis yleensä saa syyttää itseään. Tämä kuitenkin ei voi merkitä sitä, ettei asiallisella mainitunlaisessa tapauksessa koskaan voisi olla oikeutta saada menetettyä määräaikaa takaisin.²⁶ Sitä koskevat hakemukset on ratkaistava ottaen erikseen huomioon kussakin tapauksessa olevat asianhaarat.

Vuoden 1930 asetuksen mukaan pyyntö asiakirjain postitse asialliselle toimittamisesta on lähetettävä maksetussa kirjeessä ja on pyyntöä tehtäessä samalla selvästi ilmoitettava asianomaisen nimi, ammatti, asuinpaikka ja postiosoite.²⁷ Ilmeistä kuitenkin on, ettei vähemmän oleellinen puutteellisuus viimeksi mainituissa seikoissa oikeuta viranomaista kieltäytymään lähettämästä asiakirjaa. Milloin on kysymys hakemukseen annettavan päätöksen tai välipäätöksen lähettämisestä postitse, pyyntö asiakirjan toimittamisesta asialliselle tavallisesti tehdään hakemuksen lähettämisen yhteydessä. Mutta luonnollisesti se voi tapahtua myöhemminkin, vieläpä senkin jälkeen kun päätös tai välipäätös jo on annettu sekä luovutettu kirjaajallekin asiallisen saatavissa pidettäväksi. Lakia ei voitane tulkita sitenkään, että pyyntö aina olisi tehtävä edes kirjallisesti, vaan lienee suullinenkin pyyntö katsottava riittäväksi. Tälle kannalle on oikeuskäytäntökin asettunut, niinkuin käy ilmi seuraavasta oikeustapauksesta:

Talolliset Erkki ja L. P. M. valittivat korkeimpaan hallinto-oikeuteen Kuopion läänin lääninhallituksen 8/7 1939 antamasta kunnallisverotusta koskevasta päätök-

²⁶ Vrt. esim. korkeimman hallinto-oikeuden päätöstä 19/2 1943 taltio n:o 562. — Vrt. myös *Wrede*, *Finlands gällande civilprocessrätt*, II osa 4. painos, toim. O. H. J. *Granfelt* (1943) s. 339; sekä *Palmgren* s. 45. — Ks. kuitenkin korkeimman hallinto-oikeuden päätöstä 12/4 1943 taltio n:o 1240.

²⁷ A 31/1 1930, 1 §.

sestä. Siihen liitetyn valitusosoituksen mukaan valitus oli tehtävä 60 päivässä tiedoksi saamisesta. Valitus oli tullut lääninhallitukseen postitse 12/9 1939 jälkeen klo 12 sieltä toimitettavaksi korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Päätökseen oli kirjoitettu kolme todistusta. Niistä ensimmäisessä lääninhallituksen lähettäjä todisti, että päätös oli jätetty postiin 14/7 1939. Toisessa valittajat selittivät saaneensa päätöksen tiedokseen 3/8 1939 ja kolmannessa postivirkamies todisti, että toinen valittajista oli lunastanut päätöksen postitoimistosta viimeksi mainittuna päivänä. Kun asiakirjoista ei käynyt ilmi, että sen lähettäminen valittajille postitse olisi tapahtunut heidän pyynnöstään, korkein hallinto-oikeus tiedusteli tätä lääninhallitukselta, joka vastauksessaan ilmoitti, että päätös oli lähetetty sen postista lunastajalle hänen suullisesti lääninhallituksen kirjaamoon tekemänsä pyynnön johdosta. Korkein hallinto-oikeus 22/10 1940 tekemällään päätöksellä jätti valituksen myöhään tehtynä tutkimatta.²⁸

Pääasia siis on, että asiallinen itse tai laillisesti edustettuna nimenomaan on pyytänyt asiakirjan postitse lähettämistä.²⁹ Joskus on katsottu sen, että asiallinen on toimittanut viranomaiselle hakemuksen postitse, jo itsessään sisältävän pyynnön hakemuksesta annettavan ratkaisun samoin postitse asialliselle toimittamisesta. Samanlaisen pyynnön on joskus katsottu sisältyvän siihenkin, että asiallinen hakemuskirjassaan on ilmoittanut osoitteensa. Kumpaitakaan seikkaa ei voitane pitää pätevänä pyyntönä asiakirjan postitse toimittamiseksi asialliselle. Tämän selvittämiseksi selostettakoon seuraava oikeustapaus:

²⁸ Taltio n:o 3395. — Päätös oli yksimielinen. — Asianmukaista olisi, että ainakin sellaisessa asiassa, jossa määräaika luetaan asiakirjan tiedoksi annosta, valitusasiakirjoista kävisi ilmi, että postitse lähettäminen on tapahtunut asiallisen pyynnöstä.

²⁹ Vrt. myös *Lainvalmistelukunta* s. 19, jossa sanotaan postitse lähettämisen edellytyksenä olevan, että asiakirjat lähetetään saajan »nimenomaisesta» pyynnöstä. — Pyyntö asiakirjan lähettamisestä postitse voidaan tietysti peruuttaakin. Peruuksen yleensä tulee tapahtua samalla tavoin kuin millä pyynnön voi tehdä. — Vrt. hallintoneuvos Möllerin lausuntoa, johon hallintoneuvos Krogerus yhtyi, korkeimman hallinto-oikeuden täysi-istunnossa 18/10 1928 asiassa, joka koski alaviittauksessa 7 mainittua asiaa. Heidän mielestään oli viranomaisen lähetettävä toimituskirja tai jäljennös arkistossa säilytettävistä asiakirjoista asianomaisille niissä tapauksissa, »jolloin toimituskirjan saaja tai anoja joko hakemuksessa, valituksessa tai selityksessä on, ilmoittamalla täydellisen osoitteensa, sellaista toimittamista anonut.» — Mikään tietenkään ei estä asiallista pyytämistä asiakirjaa lähetettäväksi asiamiehelleen eikä asiamiestä pyytämistä asiakirjaa lähetettäväksi päämiehelleen. — Vrt. alaviittausta 46.

Ratsumestari Yrjö K. valitti Vaasan läänin lääninhallituksen 3/5 1944 antamasta kunnallisverotusta koskevasta päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen 1/8 1944 annetulla valituskirjalla. Valitusosoituksen mukaan muutosta oli haettava 30 päivässä tiedoksi saamisesta. Lääninhallituksen päätös, joka oli annettu lääninhallitukseen aikoinaan postitse lähetetyn hakemuksen johdosta, oli lääninhallituksen lähettäjän päätökseen merkitsemän todistuksen mukaan lähetetty lääninkansliasta postitse 12/5 1944. Valitukseen liitetyn kahden sotilashenkilön allekirjoittaman todistuksen mukaan K., joka samoihin aikoihin oli ollut sairaalassa ja toipumislomalla, oli saanut lääninhallituksen päätöksen vasta 5/7 1944. Korkeimman hallinto-oikeuden tiedusteluun, oliko K. pyytänyt lääninhallituksen päätöstä lähetettäväksi hänelle postitse, lääninhallitus ilmoitti katsoneensa K:n pyytäneen päätöstä lähetettäväksi mainituin tavoin sillä, että K. oli merkinnyt lääninhallitukseen aikoinaan toimittamaansa hakemuskirjaan kenttäpostiosoitteensa. Korkein hallinto-oikeus 22/11 1944 antoi valitukseen asiallisen ratkaisun.³⁰

Asiakirjain postitse lähettäminen virastosta asialliselle on varsin luonnollinen ja yksinkertainen toimenpide lukuisten käytännössä esiintyvien asiakirjojen kohdalta. Asia tulee sitä vastoin mutkallisemmaksi kysymyksen ollessa sellaisista asiakirjoista, niinkuin päätöksistä, välipäätöksistä ja läheteistä, joita annetaan määräaikaissa valitus- ja viranhakuasioissa taikka muissa asioissa, joissa on vastapuoli. Vaikeuksia voi olla etenkin sen ajankohdan määräämisessä, milloin asiakirja on katsottava saaduksi ja mistä määräaika muutoksenhakua tai muutoin oikeuden valvomista varten on luettava alkavaksi. Jotkut ovatkin olleet sitä mieltä, ettei asiakirjain postitse lähettämistä viranomaiselta asialliselle olisi syytä ulottaakaan tällaisiin tapauksiin.³¹ Vuoden 1930 laissa on kuitenkin omaksuttu se

³⁰ Taltio n:o 2740. — Ettei sen seikan, että itse hakemus, valitus tai muu asiakirja on lähetetty viranomaisille postitse, voida katsoa sisältävän pyyntöä tämän asiakirjan johdosta annettavan ratkaisun toimittamisesta saajalle postin välityksin, on myös nimenomaan lausuttu korkeimman hallinto-oikeuden sisäasiainministeriölle 19/5 1943 lähettämässä kirjeessä n:o 1976 (selostettu myös Lakimiehessä 1943 s. 437). — Tässä kirjeessä korkein hallinto-oikeus ilmoitti käsitellessään lääninhallituksista tulleita valituksia havainneensa, että lääninhallitukset usein olivat lähettäneet mainitunlaisia asiakirjoja niiden saajille postin välityksin asianomaisen sitä pyytämättä. Koska tällaisesta menettelystä valituksia korkeimmassa hallinto-oikeudessa käsiteltäessä usein aiheutui kirjeenvaihtoa sen toteamiseksi, oliko valitus lääninhallituksen päätöksestä tehty laillisessa ajassa, ja siitä muutoinkin voi syntyä epäselvyyttä päätöksen lainvoimaisuutta arvosteltaessa, korkein hallinto-oikeus jätti sisäasiainministeriön harkittavaksi, olisiko ministeriön huomautettava lääninhallituksille mainitusta seikasta. Kirjeen lähettämisestä KHO:ssa oli äänestys.

³¹ Ks. Lainvalmistelukunta s. 19.

kanta, että mikäli tällaiset asiakirjat saa antaa asiamiehelle, ei ole syytä kieltää niiden postitse lähettämistäkään, mikäli asiallinen sitä pyytää. Ne asiakirjat taas, jotka aikaisemmin on lähetetty virallisesti tiedoksi annettaviksi, ovat jääneet uudistuksen ulkopuolelle ennalleen.

Mitä tulee siihen ajankohtaan, josta määräaika on katsottava alkaneeksi, niin olisi tietenkin ollut ajateltavissa, että postin välitystä tällaisessa tapauksessa olisi käytetty siten, että asiakirjan tiedoksi antamisen olisi toimittanut säännöllisellä tavalla postivirkamies tai postinkuljettaja. Tällöin ei olisi ollut syytä jättää uudistuksen ulkopuolelle ehkä suurinta osaa niistäkään tapauksista, joissa asiakirjaa aikaisemmin ei ole voitu antaa asiamiehelle. Mainittua menettelyä vastaan on kuitenkin huomautettu,³² että sellaisen toimenannon suorittaminen ei olisi mahdollinen muualla kuin kaupungeissa ja niissä taajaväkisissä yhdyskunnissa, joissa postilaitoksen palveluksessa on postinkantaja, mutta ei siellä, missä ei ole tarkoitukseen käytettävää henkilökuntaa. Lisäksi siitä aiheutuisi, että postihenkilökuntaa olisi melkoisesti lisättävä. Näiden huomautusten vuoksi on ajatuksesta ainakin toistaiseksi täytynyt luopua. — Toinen menettelytapa, joka hyvin olisi ajateltavissa, olisi asiakirjan sisältävän kirjeen jättäminen saantitodistusta vastaan vastaanottajalle,³³ jolloin postitse toimitetut asiakirjat katsottaisiin annetuiksi asianomaiselle saantitodistuksen osoittamana aikana. Tällaista keinoa vastaan voidaan tietenkin huomauttaa, että postilaitos ei voi pakottaa lähetyksen vastaanottajaksi merkittyä vastoin tämän tahtoa ottamaan lähetystä vastaan, niin myös, että saantitodistus osoittaa vain, että asianomainen on saanut määrätyn postilähetyksen, mutta ei, että jokin asiakirja on saatu.³⁴

³² Ks. *Lainvalmistelukunta* s. 19.

³³ Ks. *PostiS* 25 §; sekä *Vanhala ym.* s. 173. — Vrt. myös *Holmgren* s. 332; sekä *Fahlbeck, Förvaltningsrättsliga studier* (1938) (lyh. *Fahlbeck*) s. 216 ss. ja siinä mainittuja Ruotsin regeringsrättenin ratkaisuja.

³⁴ Vrt. *Holmgren* s. 332 ss. — Yleinen sääntö tiedoksi antamisissa on, että jos asianomainen kieltäytyy ottamasta vastaan tiedoksi antamista, tiedoksi antaminen katsotaan kuitenkin tapahtuneeksi, jos voidaan todistaa asianomaisen kieltäytyminen sekä että hän tiesi, mitä tiedoksi antaminen tarkoitti; ks. *Wrede, Finlands gällande civilprocessrätt*, I osa, 3. uud. painos (1922) (lyh. *Wrede I*) s. 361.

Ainakaan kirjoittajan tiedossa kuitenkaan ei ole, että esim. liikevaihtoveroasioissa, joissa tällainen menettely on käytännössä,³⁵ siitä olisi ilmennyt oikeusvaaraa tai muuta haittaa. Paremman varmuuden saamiseksi asiakirjan vastaanottamisesta olisi kuitenkin ajateltavissa sellaisen menettelyn vahvistaminen, että sekä lähetykseen että saantitodistukseen tehtäisiin merkintä lähetyksen sisällyksestä.³⁶

Edellä mainituille asiakirjain postitse lähettämisen yhteydessä tapahtuville tiedoksiantotavoille on yhteistä, että määräaika niissä on katsottu alkaneeksi siitä, kun asianomainen todella on saanut asiakirjan tai ainakin siihen liittyvän lähetyksen. Mutta milloin asiakirja toimitetaan asialliselle postitse, voidaan sen saamisen aika myös presumoida tai fingeeratakin. Siten voitaisiin määräaika ajatella luettavaksi siitä, kun asiakirjan sisältävän lähetyksen säännöllisissä tapauksissa presumoidaan saapuneen vastaanottajalle, esim. sen päivän jälkeisestä päivästä, jona lähetys on annettu postin kuljetettavaksi taikka jona se on saapunut osoitepaikan postitoimistoon.³⁷ Vuoden 1930 lainsäädäntö ei myöskään vaadi asiakirjan postitse toimitamisessa, että asiakirja todella on tullut vastaanottajalle, vaan tyytyy vahvistamaan fingeeratun asiakirjan saantiajan, joka riippuu siitä, milloin asiakirja annetaan postin kuljetettavaksi. Mutta lain määräyksen mukaan määräaika ei ala edes siitä, milloin asiakirjan sisältänyt lähetys *de facto* on annettu postin kuljetettavaksi, vaan siitä, milloin se lähetettäessä asiakirjaan tehtävän virallisen merkinnän mukaan on annettu siten kuljetettavaksi. Vastatodistelu siitä, että merkintä on virheellinen ja että

³⁵ Ks. LiikevaihtoveroL 34 § 3 mom., 36 § 3 mom. ja 39 §.

³⁶ Ks. *Holmgren* s. 334 s.

³⁷ Vrt. AkordiL 44 §. Sen mukaan eräät asiakirjat katsotaan annetuiksi akorditoimitsijalle, akordioikeudelle tai akordituomarille sen päivän jälkeisenä päivänä, jona ne ovat saapuneet osoitepaikan postitoimistoon. — Ks. myös korvauksen suorittamisesta sotapalveluksesta aiheutuneen ruumiinvamman ja sairauden johdosta 24/3 1938 ann. L 25 §:n 3 mom:ia, sellaisena kuin se on 18/8 1944 ann. L:ssa, ja 10/1 1941 ann. Sotatapaturomalain 28 §:n 3 mom:ia, sellaisena kuin se on 18/8 1944 ann. L:ssa. Jollei valituksen yhteydessä muuta näytetä, muutoksenhakijan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun päätös on asianomaisesta viranomaisesta hänen ilmoittamallaan osoitteella varustettuna annettu postiin.

asiakirjan sisältänyt lähetys tosiasiallisesti on annettu kuljetettavaksi myöhemmin kuin merkintä osoittaa, ei näytä olevan sallittua, mikäli sillä tahdotaan saada määräaika säilytetyksi. Sitä vastoin sellainen selvitys luonnollisesti voi aiheuttaa menetetyn ajan palauttamisen. Määräajan alkamisen mainituin tavoin on tehnyt mahdolliseksi osaksi se, että asiakirja voidaan lähettää joko postiennakolla tai kirjattuna,³⁸ joten sen kuljettamisesta on tavallista suurempi varmuus, sekä että viranomaisen luonnollisesti on velvollinen virkavastuulla huolehtimaan asiakirjaan postiin kuljetettavaksi antamisesta tehtävän merkinnän oikeellisuudesta, osaksi myös se, että postin käyttäminen, niinkuin edellä on selitetty, riippuu asiallisen omasta tahdosta.

Vuoden 1930 lainsäädäntö ei tee eroa määräajan ja määräpäivän välillä, milloin on kysymys asiakirjan toimittamisesta asialliselle postitse.³⁹ Voidaan mainita, että eräissä laeissa on erikoismääräyksiä asiakirjain postitse toimittamisesta asialliselle sellaisissa tapauksissa, kun on kysymys määräpäivästä. Näiden mukaan postin käyttäminen yleensä ei riipu asiallisen tahdosta, mutta asiakirja on annettava postin kuljetettavaksi määräajassa ennen määräpäivää. Siten ulosottomies voi lähettää kiinteistön huutokauppaa koskevat kutsumakirjeet myös postitse, mutta kirjeet on annettava kirjattuina postin kuljetettaviksi vähintään neljä viikkoa ennen huutokauppaa.⁴⁰ Vastaavanlaisia määräyksiä on myös esim. ilmoituksista, jotka koskevat eräiden maanmittaustoimitusten aikaa ja paikkaa.⁴¹

Muita edellytyksiä kuin että asiallinen asianmukaisesti on pyytänyt asiakirjaa postitse lähetettäväksi, ei asiakirjan mainituin tavoin

³⁸ Ks. A 31/1 1930, 3 §; sekä PostiS 16 ja 17 §. — Ks. myös esim. KHO 1934 II 1297.

³⁹ Menettely on aina sama. — Määräajan ja määräpäivän välisestä erosta ks. esim. *Wrede-Sjöström* s. 95.

⁴⁰ Ks. UL 5: 21 § 2 mom., sellaisena kuin se on 12/3 1909 ann. A:ssa.

⁴¹ Ks. A jakolaitoksesta 26/10 1916, 66 §; A menettelystä maanmittaustoimituksissa 26/10 1916, 83 §; ja senaatin päätös maanmittaustoimituksissa noudatettavista ohjeista 7/11 1916, 2 §. — Vastaavanlaista menettelyä yleensä myös noudatetaan, milloin tiedoksi antaminen tapahtuu julkisella kuulutuksella. — Vrt. myös tuomioistuimiin annettavia haasteita.

lähettämislle puheena olevan lainsäädännön mukaan ole. Siten esim. ei vaadita maksujen ja kustannusten edeltäpäin suorittamista. Vastakkainen menettely nimittäin suuresti vähentäisi postin välityksestä tarkoitettua hyötyä, koska asiakirjan saaja useimmiten ei tiedä maksujen ja kustannusten määrää eikä viranomaista ole katsottu voitavan velvoittaa ilmoittamaan niitä asialliselle.⁴² Sen sijaan on asiakirja, josta on suoritettava maksua, lähetettävä postiennakolla.⁴³ Jos postiennakkoa ei lunasteta, maksut ja kustannukset peritään asialliselta siinä järjestyksessä kuin on säädetty 27 päivänä helmikuuta 1897 annetussa asetuksessa, joka sisältää määräyksiä uloste-kojen, yleisten maksujen, toimituskirjain lunastuksen tahi muun sellaisen ulosmittauksesta.⁴⁴

Onko asiakirja, jonka viranomainen on lähettänyt asialliselle postitse ilman että sellaista lähetystapaa on pyydetty, katsottava saate-tuksi asiallisen tietoon sillä tavoin, että esim. määräaika muutoksen-hakua varten on alkanut kulua? Ilmeistä on, ettei määräaikaä täl-laisessa tapauksessa ainakaan voida katsoa alkavaksi siitä kun asia-kirja on annettu postin kuljetettavaksi. Asiallisen myöskään ei voi-da katsoa menettäneen määräaikaä, ellei asiakirja lainkaan ole tullut perille. Siinäkään tapauksessa, että asiallinen on saanut postilähe-tyksen, joka on sisältänyt asiakirjan, määräaika ei voine alkaa kulua, milloin erityinen tiedoksiantotapa nimenomaan on laissa säädetty.⁴⁵ Tiedoksi antamista koskevat määräykset ovat kuitenkin dispositiivi-sia, joten tiedoksi antaminen, jos saaja väitettä tekemättä on nou-dattanut muunlaista kuin lain säätämää tiedoksiantoa, katsotaan laillisesti tapahtuneeksi.⁴⁶ Milloin taas erityistä tiedoksiantotapaa ei ole säädetty, lienee määräaika luettava alkaneeksi siitä, kun asial-

⁴² Lainvalmistelukunta s. 19 s.

⁴³ A 31/1 1930, 3 §.

⁴⁴ A 31/1 1930, 3 §.

⁴⁵ Vrt. esim. MaalKunna 27/11 1917, 29 §, sellaisena kuin se on 19/5 1925 ann. L:ssa; KaupKunna 27/11 1917, 25 §, sellaisena kuin se on 9/12 1927 ann. L:ssa; ja KorvausL 13/8 1942, 17 §. — Vrt. myös korkeimman hallinto-oikeuden päätöstä 28/5 1941 taltio n:o 1706; sekä *Fahlbeck* s. 216 ss.

⁴⁶ Vrt. *Wrede* I s. 362; ja *Fahlbeck* s. 237 s.

linen todisteellisesti on saanut asiakirjan.⁴⁷ Muun selvityksen puutteessa lienee lähtökohdaksi otettava saajan oma ilmoitus.⁴⁸

Vuoden 1930 lainsäädäntö postin käyttämisestä virastoasioissa muodosti huomattavan edistysaskeleen aikaisempiin oloihin verraten, jolloin yleisenä sääntönä oli, että asiallisen oli jätettävä asiakirjat viranomaiselle ja ne sieltä noudettava joko itse tai asiamiehen edustamana. Näyttää kuitenkin siltä, että sen myönteisen kokemuksen perusteella, mikä postin käyttämisestä sellaisissa asioissa kieltämättä on saavutettu, olisi ryhdyttävä toimiin kysymyksessä olevan lainsäädännön tarkistamiseksi ja kehittämiseksi. Tämän tulisi tapahtua siinä mielessä, että sen alan piiriä, jossa postia voitaisiin virastoasioissa käyttää, olisi laajennettava. Nähtävästi voitaisiin postin käyttäminen ulottaa entistä suuremmassa määrässä ainakin hallintotuomioistuimiinkin. Puheena olevien uudistusten toteuttamista ei

⁴⁷ Hallintomenettelyssä noudatetun käytännön mukaan yleensä ei vaadittane muodollista tiedoksiantomenettelyä, kun viranomainen toimittaa asiakirjan asialliselle. — Vrt. *Wrede* I s. 360; ja *Fahlbeck* s. 221 ss. — Mainittakoon, että asiakirja yleensä katsotaan saatetuksi asiallisen tietoon, kun hän tai hänen valtuuttamansa asiamies on ottanut sen viranomaiselta. Ks. esim. KHO 1923 II 809; sekä korkeimman hallinto-oikeuden päätöksiä 15/12 1944 taltio n:o 2724 ja 15/1 1945 taltio n:o 90; niin myös *Fahlbeck* s. 227.

⁴⁸ Ks. KHO 1930 I 9. — Vrt. korkeimman hallinto-oikeuden lähetepäätöstä 6/5 1943 varakonsuli J. K. N:n valitusasiassa. Lääninhallituksen päätös 29/12 1942, johon valitusosoituksen mukaan voitiin hakea muutosta 30 päivässä tiedoksiantopäivästä lukien, ollen valittajan samalla mm. esitettävä todistus tiedoksiantopäivästä, oli lääninhallituksen lähettäjän päätökseen kirjoittaman todistuksen mukaan jätetty posti-toimistoon 4/1 1943. Valituskirjassaan N. ilmoitti saaneensa päätöksen tiedokseen 6/1 1943. Kun valitus annettiin korkeimpaan hallinto-oikeuteen 4/2 1943, olisi se ollut tehty oikeassa ajassa, jos tiedoksi saaminen olisi luettu jälkimmäisestä päivästä, mutta myöhästynyt, jos se olisi laskettu siitä, kun päätös oli jätetty posti-toimistoon. Koska asiakirjoista ei käynyt ilmi, että postitse lähettäminen olisi tapahtunut valittajan pyynnöstä, korkein hallinto-oikeus täysi-istunnossa 6/5 1943 tapah-tuneessa esittelyssä äänestettyään 9 äänellä 3 vastaan päätti ennen asian ratkaisemista kehoittaa lääninhallitusta ilmoittamaan, oliko valittaja pyytänyt, että puheena oleva päätös oli ollut toimitettava hänelle postin välityksin. Vähemmistö oli valmis edelleen käsittelemään asiaa ilman sellaista välitoimenpidettä. Heistä nähtävästi kaksi oli valmista katsomaan, että valitus oli tehty laillisessa ajassa, mutta kolmas näytti olevan sitä mieltä, ettei valitusta ollut näytetty ajatun perille laillisessa ajassa, joten sitä ei olisi ollut tutkittava. — Vrt. myös korkeimman hallinto-oikeuden lähe-tepäätöstä 5/12 1944 nimismies S. V:n valitusasiassa; niin myös edellä alaviittausten 28 ja 30 kohdalla tekstissä selostettuja oikeustapauksia.

U. J. Castrén

olisi lainkäytön elintenkään kohdalta kytkettävä näillä aloilla odotettavissa oleviin, mutta runsaammin valmistusaikaa vieviin suurempiin uudistuksiin, vaan voitaisiin sanotut uudistukset sopivasti toteuttaa niistä erillään.
